

Bild: VA-verket i Göteborgs arkiv

Josef Gabriel Richert

föddes 1828 som son till häradshövdingen och politikern Johan Gabriel och dennes fru Sofie. I släkten har för övrigt söner under fyra generationer i rakt nedstigande led döpts med initialerna J G, vilket kan leda till viss förvirring så här i efterhand. Josef Gabriel gav sålunda sin egen förstfödde son namnet Johan Gustaf – denne skulle senare komma att starta Vattenbyggnadsbyrån VBB, men då har vi gått händelserna rejält i förväg.

Fadern Johan Gabriel var radikal liberal och var bland annat en föregångsman när det gällde avskaffandet av ständsriksdagen. Redan 1830 var han delaktig i ett förslag till införandet av ett tvåkammerssystem med allmänna val. Man kan alltså ana en orädd och radikal pionjäranda i familjen. Josef Gabriel studerade först vid Hillska skolan i Stockholm, som hans far varit med och grundat. Efter det slog han sig in på ingenjörsvägen och utbildade sig vid Högre Artilleriläroverket på Marieberg. När han utexaminerades 1851 var det i en av de allra först utbildade årskullarna med civilingenjörer i vattenbyggnadskonst som kom i Sverige. Han blev då löjtnant vid Väg- och vattenbyggnadskåren 1852 och drogs därefter in i de just påbörjade järnvägsarbetena. Under tre år, 1856 – 1859 var han tf distriktsingenjör vid bygget av västra stambanan, sträckan Göteborg – Laxå.

Han gifte sig i Stockholm 1856 med Hedvig Netzel. Paret slog sig ner i Göteborg där de fick fem barn (alla levde inte till vuxen ålder). Yrkeskarriären tog fart och Josef Gabriel, som blev kapten i Väg- och vattenbyggnadskåren 1858, fick 1859 en befattning som ingenjör vid Göteborgs drätselkommissions kaj- och brobyggnader. Uppdraget vidgades snart till en tjänst som överingenjör vid flera kommunala förvaltningar och den tekniskt sett högste ansvarige vid alla arbeten i stadens regi. Under hans ledning byggde man bland annat ut ett modernt ledningsnät för vattenförsörjningen. I samband med detta skrev han och gav ut den första svenska läroboken i ämnet: "Om vattenledning och vattenaflopp" (1869). Han var också ansvarig för stadens avloppssystem, där han fick arbeta med engelska förebilder – hans avloppsplan för Göteborg var förmodligen Sveriges första.

Hans karriär inom Väg- och vattenbyggnadskåren fortsatte även den. 1873 utsågs han till major. Under perioden 1887 – 93 var han överste och chef för kåren samt överdirektör för Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Josef Gabriel Richert dog 1895. Tillsammans med sin lärare vid Marieberg, F W Leijonancker, tillhör han den absolut första generationen moderna vattenbyggare i Sverige. ■

VA-tidskriften Cirkulation hade 2003-2009 en serie presentationer på kända och okända föregångare inom vattnets och vattenbyggnadens vetenskap.
Text: Erik Winnfors

Nr 3/2004